

Ar Lisabonas līgumu ieviestās izmaiņas Līgumā par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienu dibināšanas līgumā

Nr. p. k.	Pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās	Ar Lisabonas līgumu ieviestās izmaiņas (kopš 2009.gada 1.decembra)	Normas teksts/ Komentāri
1	Eiropas Kopienu dibināšanas līgums (turpmāk – EKL)	tagad - Līgums par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD)	Līguma par Eiropas Savienību (turpmāk – LES) 1.panta 3.daļa: ES pamatā ir LES un LESD. Abiem Līgumiem ir vienāds juridisks spēks. Savienība aizstāj Eiropas Kopienu un ir tās pēctece.
2	Kopiena/ Eiropas Kopiena/ EEK	tagad – tikai Eiropas Savienība	Savienība aizstāj Eiropas Kopienu un ir tās pēctece. Pīlāru sistēma, kurā viens no pīlāriem bija Kopiena, likvidēta.
3	Iepriekš ES tiesību pārākumu noteica tikai Eiropas Kopienas tiesas judikatūra	Lisabonas līgumam pievienota deklarācija, kas nosaka ES tiesību pārākumu pār nacionālajām tiesībām	17. Deklarācija par Savienības tiesību aktu augstāku spēku Konference atgādina, ka saskaņā ar iedibināto Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, Līgumiem un tiesību aktiem, ko Savienība ir pieņēmusi, pamatojoties uz Līgumiem, ir augstāks spēks nekā dalībvalstu tiesību aktiem, ievērojot nosacījumus, kuri noteikti ar attiecīgo judikatūru.
4	kopējais tirgus	mainās termins - iekšējais tirgus	
5	dzimumu līdztiesība - Kopienas uzdevums	dzimumu līdztiesība ir deklarēta kā viena no ES pamatvērtībām - LES 2.pants	Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība.
6	EKL 2.pants – vispārīgi definēti ES mērķi, tostarp sociālie	LESD 3.panta 3.punktā īpaši uzsvērti ES sociālie mērķi	3. Savienība izveido iekšējo tirgu. Savienības darbība ir vērsta uz to, lai panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomiskā izaugsme un cenu stabilitāte, sociālā tirgus ekonomika ar augstu konkurētspēju, kuras mērķis ir panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību, kā arī vides augsta līmeņa aizsardzību un tās kvalitātes uzlabošanu. Tā veicina zinātnes un tehnikas attīstību. Tā apkarosociālo atstumtību un diskrimināciju un veicina sociālo taisnīgumu un aizsardzību, sieviešu un vīriešu līdztiesību, paaudžu solidaritāti un bērnu tiesību aizsardzību. Tā veicina ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un solidaritāti dalībvalstu starpā. Tā respektē savu kultūru un valodu daudzveidību un nodrošina Eiropas kultūras mantojuma aizsardzību un sekmēšanu.

7	EKL 10.pantā bija nostiprināts dalībvalstu pienākums nodrošināt EKL izpildi un atturēties no pasākumiem, kas to varētu traucēt sasniegt EKL mērķus	tagad šāds pienākums kopā ar lojālas sadarbības principu ietverts LESD 4.panta 3.punktā	<p>3. Saskaņā ar lojālas sadarbības principu Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpējo cieņu palīdz cita citai veikt uzdevumus, ko nosaka Līgumos.</p> <p>Dalībvalstis veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem.</p> <p>Dalībvalstis sekmē Savienības uzdevumu izpildi un atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu.</p>
8	subsidiaritātes un proporcionalitātes princips bija nostiprināti EKL 5.pantā:	subsidiaritātes un proporcionalitātes princips nostiprināti LES 5.pantā; EKL 5.pants svītrots	LES 5.pantā subsidiaritātes un proporcionalitātes princips raksturots plašāk.
9	2000. gada 7. decembra Eiropas Savienības Pamattiesību hartai nebija juridiskā spēka	Pamattiesību hartai ir vienāds juridiskais spēks ar LES un LESD - LES 6.panta pirmā daļa	<p>1. Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti 2000. gada 7. decembra Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kurā pielāgota Strasbūrā, 2007. gada 12. decembrī, un šai Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem.</p> <p>Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.</p> <p>Hartā paredzētās tiesības, brīvības un principus interpretē saskaņā ar Hartas VII sadaļas vispārējiem noteikumiem, ar ko reglamentē tās interpretēšanu un piemērošanu, un pienācīgi ņemot vērā Hartā minētos paskaidrojumus, kuros izklāsta minēto noteikumu pamatu.</p> <p><u>ES dalībvalstīm Pamattiesību harta ir saistoša, īstenojot ES tiesības! (Jāņem vērā LES, LESD, regulu normu piemērošanā, direktīvu pārņemšanā u.c.)</u></p> <p>Pamattiesību hartas 52.pants – ja hartā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā ir vienāds regulējums, hartās ietvertās tiesības interpretē tāpat kā konvencijā ietvertās. <i>Līdz ar to EST nāksies interpretēt hartu atbilstoši konvencijai.</i></p> <p><i>Hartā ir jaunumi atšķirībā no konvencijas – vecāka gadagājuma cilvēku tiesības (25.pants) un invalīdu integrācija (26.pants).</i></p>

			<p><i>Papildus ministrijai jāpievērš uzmanība šādām hartas normām – vienlīdzība likuma priekšā (20.pants), diskriminācijas aizliegums (21.pants), vīriešu un sieviešu līdztiesība (23.pants), bērnu tiesības (24.pants), darba ņēmēju tiesības uz informāciju un konsultācijām uzņēmumā (27.pants), tiesības uz kolektīvām sarunām un rīcību (28.pants), tiesības izmantot darbā iekārtošanas pakalpojumus (29.pants), aizstāvība nepamatotas atlaišanas gadījumā (30.pants), godīgi un taisnīgi darba apstākļi (31.pants), bērnu darba aizliegšana un strādājošu jauniešu aizsardzība (32.pants), ģimenes dzīve un darbs (33.pants), sociālais nodrošinājums un sociālā palīdzība (34.pants).</i></p> <p><i>ES Pamattiesību harta: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:LV:PDF.</i></p>
10	ES un Eiropas Kopienām nebija tiesiska pamata pievienoties Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai	paredzēta iespēja ES pievienoties Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai - LES 6.panta 2.daļa	<p>2. Savienība pievienojas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai. Šī pievienošanās neietekmē Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.</p> <p><i>Kad ES pievienosies Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai, dalībvalsts tiesa varēs Eiropas Savienības Tiesai uzdot prejudiciālu jautājumu par konvencijas interpretāciju, jo konvencija būs ES tiesību sastāvdaļa.</i></p> <p><i>Savukārt Eiropas Cilvēktiesību Tiesai var nākties vērtēt, kā EST interpretējusi Pamattiesību hartu.</i></p>
11	Eiropas Kopienu Tiesa (turpmāk – EKT)	tagad - Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk – EST) - LES 13.panta 1.punkta 5.ievilkums	
12	Pirmās instances tiesa un tiesas palātas	tagad attiecīgi - Vispārējā tiesa un specializētās tiesas	Eiropas Savienības Tiesas sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un specializētās tiesas.
13		paredzēta likumdošanas iniciatīva vismaz 1 miljonam ES pilsoņu – LES 11.panta 4.punkts	<p>4. Savienības pilsoņi, kuru skaits nav mazāks par vienu miljonu un kas pārstāv ievērojamu dalībvalstu skaitu, var izrādīt iniciatīvu un aicināt Eiropas Komisiju saskaņā ar tās pilnvarām iesniegt atbilstīgu priekšlikumu jautājumos, kuros pēc pilsoņu ieskata Līgumu īstenošanai ir nepieciešams Savienības tiesību akts.</p> <p>Procedūras un nosacījumi šādas iniciatīvas iesniegšanai ir noteikti atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 24. panta pirmajai daļai.</p>

			<i>Daudz vieglāk ES pilsoņiem ir vērsties pie savas dalībvalsts Eiropas Parlamenta deputātiem, lai tie vērstos Komisijā.</i>
14		paredzēta prezidentūra grupā - 3 dalībvalstis, ievērojot vienlīdzīgas rotācijas principu, 18 mēnešus uzņemas ES prezidentūras funkcijas - kopīgi izstrādā ES dienas kārtību un, savstarpēji sadarbojoties, vada ES Padomes darbu	<p>LES 16.panta 9.punkts - Padomes sastāvu prezidentūru, izņemot Ārlietu padomes prezidentūru, uzņemas dalībvalstu pārstāvji Padomē, ievērojot vienlīdzīgas rotācijas principu.</p> <p>9. Deklarācija par 16. panta 9. punktu Līgumā par Eiropas Savienību attiecībā uz Eiropadomes lēmumu par Padomes prezidentūru</p> <p>1. Padomes prezidentūru, izņemot Ārlietu padomes prezidentūru, katrā 18 mēnešu laikposmā kopīgi nodrošina iepriekš izveidota trīs valstu grupa. Šīs grupas izveido, ievērojot dalībvalstu vienlīdzīgas rotācijas principu un ņemot vērā gan to daudzveidību, gan teritoriālo līdzsvaru Savienībā.</p> <p>2. Katrs grupas loceklis pēc kārtas pilda visu padomes sastāvu prezidentūras pienākumus sešus mēnešus, izņemot Ārlietu padomes prezidentūras pienākumus. Pārējie grupas locekļi palīdz prezidentūrai visu tās pienākumu izpildē, pamatojoties uz kopīgu programmu. Grupas locekļi var, savstarpēji vienojoties, paredzēt citus noteikumus.</p>
15	EKL 220.pants noteica, ka EST nodrošina tiesiskumu EKL interpretēšanā un piemērošanā	tagad to nosaka LES 19.panta pirmā daļa	<p>1. Eiropas Savienības Tiesas sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un specializētās tiesas. Tā nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā.</p> <p>Dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.</p>
16	nav tieši paredzētas tiesības dalībvalstīm izstāties no ES	tieši paredzētas tiesības dalībvalstīm izstāties no ES – LES 50.panta 1.punkts	Saskaņā ar 1969.gada Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 54.panta b) apakšpunktu jau pirms tam bija paredzēta izstāšanās procedūra no starptautiska līguma.
17	EKL 251.pantā minētā likumdošanas procedūra	„EKL 251.pantā minēto procedūru” aizstāj ar „parasto likumdošanas procedūru” – tagad LESD 294.pants	<p>LESD 289.pants: Parasta likumdošanas procedūra ir tāda procedūra, kurā Eiropas Parlaments un Padome pēc Komisijas priekšlikuma <i>kopīgi</i> pieņem regulu, direktīvu vai lēmumu. Šī procedūra ir noteikta 294. pantā.</p> <p>Eiropas Parlamentam un Padomei – vienlīdzīgas akcepta tiesības, kas gan sarežģī likumdošanas procedūru, bet izslēdz iespēju, ka kādas dalībvalsts intereses varētu netikt ievērotas.</p>

			294.pants: Komisijas priekšlikums, Parlamenta lēmums, Padomes lēmums.
18	EKL 1.pants (EKL mērķis): Ar šo Līgumu AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES kopīgi nodibina EIROPAS KOPIENU.	EKL 1.pants atcelts, jauns LESD 1.pants	1. Šajā Līgumā noteikta Savienības darbības organizācija, kā arī tās kompetences jomas, kompetences piešķiršana un kompetenču īstenošanas noteikumi. 2. Šis Līgums un Līgums par Eiropas Savienību ir līgumi, kas ir Savienības pamatā. Šos divus līgumus, kuriem ir vienāds juridisks spēks, apzīmē ar vārdu "Līgumi".
19	EKL 2.pants (Kopienas mērķi):	EKL 2.pants atcelts (tagad līdzīgs ir LES 3.pants), jauns LESD 2.pants	LESD 2.pantā ietverti noteikumi par Savienības kompetences īstenošanu.
20		jauns LESD 3.-7.pants	LESD 3.pants definē jomas, kurās Savienībai ir ekskluzīvā kompetence. LESD 4.pants definē jomas, kurās, ko Savienībai ir dalītā kompetence ar dalībvalstīm. LESD 5.pants paredz politikas koordināciju Savienības un dalībvalstu starpā. LESD 6.pants definē jomas, kurās Savienībai ir kompetence veikt darbības, lai atbalstītu, koordinētu vai papildinātu dalībvalstu darbības. LESD 7.pants paredz, ka Savienība nodrošina savu dažādo politiku un darbību savstarpēju konsekvenci, ņemot vērā savus mērķus un ievērojot kompetences piešķiršanas principu.
21	EKL 3.pants – Kopienas uzdevumi	EKL 3.panta 1.punkts atcelts, 2.punktā ietvertā horizontālā norma par dzimumu līdztiesību - tagad LESD 8.pants	Veicot savas darbības, Savienība tiecas novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem un sekmēt vienlīdzību.
22		jauns LESD 9.pants – horizontāla norma par sociālo aizsardzību	Nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Savienība ņem vērā prasības, kas saistītas ar atbilstīga sociālās aizsardzības līmeņa nodrošināšanu, ar sociālās atstumtības apkarošanu, kā arī ar izglītības, mācību un cilvēku veselības aizsardzības līmeņa paaugstināšanu.

23		jauns LESD 10.pants - horizontāla norma par diskriminācijas apkarošanu	Nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Savienība tiecas apkarot diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.
24	EKL 12.pants – diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegums	tagad - LESD 18.pants	Piemērojot Līgumus un neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ. Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru var pieņemt noteikumus, kas aizliedz šādu diskrimināciju.
25	EKL 13.pants	tagad - LESD 19.pants	1.punkts: Neskarot pārējos Līgumu noteikumus un nepārsniedzot pilnvaras, ko Savienībai piešķir Līgumi, Padome saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, ar vienprātīgu lēmumu var paredzēt attiecīgus pasākumus, lai cīnītos pret diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.
26	EKL 39. pants – darbinieku pārvietošanās brīvība	tagad - LESD 45.pants	1. Savienībā nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību. 2. Pārvietošanās brīvība nozīmē to, ka likvidē jebkādu dalībvalstu darba ņēmēju diskrimināciju pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, darba samaksu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem. 3. Tā nozīmē turpmāk norādītās tiesības, ko var ierobežot, vienīgi pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības apsvērumiem: a) tiesības pieņemt faktiskos darba piedāvājumus; b) tiesības šajā nolūkā brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā; c) tiesības darba nolūkos uzturēties kādā dalībvalstī saskaņā ar normatīviem un administratīviem aktiem, kas reglamentē šīs valsts pilsoņu nodarbinātību; d) tiesības palikt kādā dalībvalstī pēc tam, kad darba attiecības šajā valstī beigušās, atbilstīgi nosacījumiem, kas ietverti regulās, kuras izstrādās Komisija. 4. Šis pants neattiecas uz nodarbinātību civildienestā.
27	EKL 42.pantā nebija atsauces uz pašnodarbinātām personām	tagad LESD 48.panta pirmajā daļā ir atsauce uz pašnodarbinātām personām	Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru paredz tādas pasākumus sociālā nodrošinājuma jomā, kas vajadzīgi, lai īstenotu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību; šajā nolūkā tie izveido sistēmu, kas nodrošina to, ka algotiem vai pašnodarbinātiem migrējošiem darba ņēmējiem un viņu apgādājamiem: a) summē visus laikposmus, ko saskaņā ar dažu valstu tiesību aktiem ņem vērā, lai piešķirtu un saglabātu tiesības saņemt pabalstu un aprēķinātu tā lielumu;

			b) maksā pabalstus personām, kas ir dalībvalstu iedzīvotāji.
28	EKL 43.pants – uzņēmējdarbības brīvība	tagad - LESD 49.pants	<p>Ievērojot šē turpmāk izklāstītos noteikumus, aizliedz ierobežojumus kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. Tāpat aizliedz ierobežojumus attiecībā uz to, kā dalībvalstu pilsoņi, kas izveidojuši uzņēmumu kādā dalībvalstī, atver šā uzņēmuma pārstāvniecības, filiāles vai meitasuzņēmumus citās dalībvalstīs.</p> <p>Brīvība veikt uzņēmējdarbību ietver tiesības sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus, jo īpaši sabiedrības, kas definētas 54. panta otrajā daļā, ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus saviem pilsoņiem paredz tās valsts tiesību akti, kurā notiek šī uzņēmējdarbība, ņemot vērā šā Līguma nodaļu par kapitālu.</p>
29	EKL 49.pants	tagad - LESD 56.pants	<p>Kā paredz šē turpmāk izklāstītie noteikumi, Savienībā aizliedz pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus to dalībvalstu pilsoņiem, kas veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī, bet sniedz pakalpojumus citas dalībvalsts personai.</p> <p>Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru šo nodaļu var attiecināt arī uz trešo valstu pilsoņiem, kas sniedz pakalpojumus un veic uzņēmējdarbību Savienības dalībvalstīs.</p>
30	EKL 87. pants – noteikumi par valsts atbalstu	tagad - LESD 107.pants	<p>Vispārējais princips – valsts atbalsts ar iekšējo tirgu ir nesaderīgs.</p> <p>Izņēmumi attiecībā uz sociālo jomu – 2. un 3.punktā:</p> <p>2. Ar iekšējo tirgu ir saderīgs:</p> <p>a) sociāls atbalsts, ko piešķir individuāliem patērētājiem ar noteikumu, ka to piešķir bez diskriminācijas attiecībā uz konkrēto ražojumu izcelsmi;</p> <p>3. Turpmāk norādīto var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu:</p> <p>a) atbalstu, kas veicina ekonomikas attīstību apgabalos, kur dzīves līmenis ir ārkārtīgi zems vai kur valda liels bezdarbs, un 349. pantā minētajos reģionos, ņemot vērā to strukturālo, sociālo un ekonomisko stāvokli;</p>
31	EKL 137.pants – ES atbalsta kompetence sociālajā jomā	ES kompetence precizēta - LESD 153.pants	<p>1. Lai sasniegtu 151. pantā izvirzītos mērķus, Savienība atbalsta un papildina dalībvalstu darbību šādās jomās:</p> <p>a) uzlabojumi, jo īpaši darba vidē, lai aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību;</p> <p>b) darba apstākļi;</p> <p>c) darba ņēmēju sociālais nodrošinājums un sociālā aizsardzība;</p> <p>d) darba ņēmēju aizsardzība darba līgumu izbeigšanas gadījumos;</p> <p>e) darba ņēmēju informēšana un apspriešanās ar tiem;</p>

			<p>f) darba ņēmēju un darba devēju pārstāvība un kolektīva interešu aizsardzība, tostarp kopīgu lēmumu pieņemšana atbilstīgi 5. punktam;</p> <p>g) nodarbinātības nosacījumi trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi dzīvo Savienības teritorijā;</p> <p>h) no darba tirgus atstumtu personu integrācija, neskarot 166. pantu;</p> <p>i) vīriešu un sieviešu vienlīdzība attiecībā uz iespējām darba tirgū un attieksmi darbā;</p> <p>j) sociālās atstumtības izskaušana;</p> <p>k) sociālās aizsardzības sistēmu piemērošana mūsdienu prasībām, neskarot c) apakšpunktu.</p> <p>3.punkts - paredzēta iespēja ne tikai direktīvu, bet arī Padomes lēmumu ieviešanu uzticēt sociālajiem partneriem.</p> <p>4. Noteikumi, kas pieņemti atbilstīgi šim pantam, - neietekmē dalībvalstu tiesības definēt savu sociālā nodrošinājuma sistēmu pamatprincipus un nedrīkst būtiski ietekmēt šo sistēmu finansiālo līdzsvaru; - neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, kas ir saderīgi ar Līgumiem.</p> <p>5. Šā panta noteikumi neattiecas uz darba samaksu, uz tiesībām apvienoties, uz tiesībām streikot vai uz tiesībām pieteikt lokautus.</p>
32	EKL 141.pants – vienlīdzības princips attiecībā uz darba samaksu vīriešiem un sievietēm	tagad - LESD 157.pants	<p>1. Visas dalībvalstis nodrošina to, lai tiktu ievērots princips, ka vīrieši un sievietes par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu saņem vienādu darba samaksu.</p> <p>2. Šajā pantā "darba samaksa" nozīmē parasto pamatalgu vai minimālo algu, kā arī jebkuru citu atlīdzību naudā vai natūrā, ko darba ņēmējs par darbu tieši vai netieši saņem no darba devēja.</p> <p>Vienāda darba samaksa bez dzimuma diskriminācijas nozīmē to, ka:</p> <p>a) darba samaksu par akorddarbu aprēķina, izmantojot vienu un to pašu mērvienību;</p> <p>b) darba samaksa atbilstīgi stundu likmēm par vienādu darbu ir vienāda.</p> <p>3. Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju nosaka pasākumus, lai nodrošinātu to, ka nodarbinātības un profesiju jautājumos ir ievērots princips, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un vienlīdzīgu attieksmi pret sievietēm un vīriešiem, tostarp arī princips, ka tie par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu saņem vienādu darba samaksu.</p>

			4. Lai praksē nodrošinātu pilnīgu vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem darbā, vienādas attieksmes princips neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest pasākumus, kas dod īpašas priekšrocības nepietiekami pārstāvētajam dzimumam, tā pārstāvjiem atvieglinot iesaistīšanos darbā vai arī novēršot vai kompensējot viņu profesionālās izaugsmes trūkumus.
33	EKL 226.pants – Komisijas pārkāpumu procedūra pret dalībvalsti	tagad - LESD 258.pants	<p>Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu Līgumos paredzētu pienākumu, tā sniedz argumentētu atzinumu par attiecīgo jautājumu, vispirms dodot attiecīgai valstij iespēju sniegt savus paskaidrojumus.</p> <p>Ja attiecīgā valsts Komisijas noteiktajā termiņā neizpilda šā atzinuma prasības, Komisija var griezties Eiropas Savienības Tiesā.</p>
34	EKL 228.pants - par EST sprieduma neizpildi Komisija pirms atkārtotas vērtšanās EST dalībvalstij pārkāpuma procedūras ietvaros dod iespēju atbildēt <i>gan uz formālo paziņojumu, gan argumentēto atzinumu</i>	<p>Par EST sprieduma neizpildi Komisija pirms atkārtotas vērtšanās EST dalībvalstij pārkāpuma procedūras ietvaros dos iespēju atbildēt <i>tikai uz formālo paziņojumu</i> – vairs nav argumentēta atzinuma - LESD 260.panta 2.punkts</p> <p>EST var soda naudu arī <i>nepiemērot</i> - LESD 260.panta 2.punkts</p>	<p>2. Ja Komisija uzskata, ka attiecīgā dalībvalsts nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu Tiesas spriedumu, tā var vērsties Tiesā pēc tam, kad ir devusi minētajai valstij iespēju iesniegt savu apsvērumus. Tādā gadījumā tā norāda sodanaudu vai kavējuma naudu kas jāmaksā attiecīgajai dalībvalstij un ko Komisija konkrētajos apstākļos uzskata par piemērotu.</p> <p>Ja Tiesa konstatē, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi tās spriedumu, tā var šai valstij uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu.</p>
35	EKL 228.pants - EKT soda naudu dalībvalstij var uzlikt tikai par sprieduma pārkāpuma procedūrā neizpildi	EST soda naudu var uzlikt jau ar pirmo spriedumu, <u>ja dalībvalsts nav paziņojusi par direktīvas transponēšanu</u> - LESD 260.panta 3.punkts	<p>3. Ja Komisija saskaņā ar 258. pantu ierosina lietu Tiesā par to, ka attiecīga dalībvalsts nav izpildījusi pienākumu paziņot par direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumiem, tā var, ja uzskata par vajadzīgu, noteikt tās sodanaudas vai kavējuma naudas apjomu, kas attiecīgajai dalībvalstij jāmaksā un ko tā uzskata par piemērotu šādos apstākļos.</p> <p>Ja Tiesa konstatē, ka noticis pārkāpums, tā attiecīgai valstij var uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu, nepārsniedzot Komisijas noteikto summu. Pienākums veikt maksājumu stājas spēkā tajā dienā, kas noteikta Tiesas spriedumā.</p>

36	EKL 230.pants – EST pilnvaras pārbaudīt tiesību aktu likumību	tagad - LESD 263.pants – svarīgi, ka indivīdi var iesniegt EST prasību par reglamentējošu aktu, kas skar tieši – vairs nav jāpierāda, ka skar individuāli	<p>Eiropas Savienības Tiesa izskata jautājumus par to, cik likumīgi ir leģislatīvie akti, kā arī Padomes, Komisijas un Eiropas Centrālās bankas pieņemtie tiesību akti, izņemot ieteikumus un atzinumus, kā arī tādi Eiropas Parlamenta un Eiropadomes tiesību akti, kas pieņemti, lai radītu tiesiskas sekas attiecībā uz trešām personām. Tā pārbauda arī to Savienības struktūru aktu likumību, kuri rada tiesiskas sekas trešām personām.</p> <p>Šajā nolūkā Tiesas jurisdikcijā ir kādas dalībvalsts, Eiropas Parlamenta, Padomes vai Komisijas celtas prasības sakarā ar kompetences trūkumu, būtisku procedūras noteikumu pārkāpumiem, Līgumu vai jebkuru ar to piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumiem, kā arī sakarā ar pilnvaru nepareizu izmantošanu.</p> <p>Tiesas jurisdikcijā ar tādiem pašiem nosacījumiem ir prasības, ko savu prerogatīvu aizsardzības nolūkā ceļ Revīzijas palāta, Eiropas Centrālā Banka un Reģionu komiteja.</p> <p>Jebkura fiziska vai juridiska persona ar pirmajā un otrajā daļā minētajiem nosacījumiem var celt prasību par tiesību aktu, kas adresēts šai personai, vai kas viņu skar tieši un individuāli, un <i>par reglamentējošu aktu, kas viņu skar tieši, bet nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem.</i></p> <p>Tiesvedība, ko paredz šis pants, atkarībā no apstākļiem jāuzsāk divos mēnešos pēc tam, kad vai nu tiesību akts publicēts vai darīts zināms attiecīgai personai vai, ja tas nenotiek, tad no dienas, kad tas šai personai kļuvis zināms.</p>
37	EKL 234. pants – prejudiciālā nolēmuma procedūra	tagad - LESD 267.pants	<p>Normas pirmā daļa izteikta jaunā redakcijā: Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Līgumu interpretāciju; b) Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju. <p>Normai jauna ceturtā daļa: Ja šāds jautājums ir radies lietā, kas dalībvalsts tiesā tiek izskatīta attiecībā uz apcietinājumā esošu personu, Eiropas Savienības Tiesa to izlemj ar minimālu kavēšanos.</p>
38	EKL 249. pants – par ES tiesību aktiem	tagad - LESD 288.pants	<p>Īstenojot Savienības pilnvaras, iestādes pieņem regulas, direktīvas un lēmumus, kā arī sniedz ieteikumus vai atzinumus.</p> <p>Regulas ir vispārpiemērojamas. Tās uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs.</p> <p>Direktīvas tām dalībvalstīm, kurām tās adresētas, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt to īstenošanas formas un metodes.</p>

			Lēmumi uzliek saistības kopumā. Lēmumi, kuros ir norādīti konkrēti adresāti, ir saistoši tikai šiem adresātiem. Ieteikumi un atzinumi neuzliek saistības.
39		LESD 289.pants – īpaša likumdošanas procedūra	2. Īpašos Līgumos noteiktos gadījumos Eiropas Parlamenta ar Padomes līdzdalību vai Padomes ar Eiropas Parlamenta līdzdalību pieņemta regula, direktīva vai lēmums ir īpaša likumdošanas procedūra. 3. Tiesību akti, kas pieņemti ar īpašu likumdošanas procedūru, ir leģislatīvi akti.
40	137 gadījumos lēmumi jāpieņem ar kvalificēto balsu vairākumu, pārējie – vienprātības balsojumi	Lisabonas līgums atvieglo ES lēmumu pieņemšanu, jo palielinājies kvalificēto balsu vairākumu lēmumu skaits – 181, mazāk vienprātības balsojumu	

- Ārlietu ministrijas informācija par Lisabonas līguma radītajām izmaiņām: <http://www.mfa.gov.lv/lv/eu/ligums/izmainas-salidzinajums/>.
- Eiropas Savienības Tiesas informācija par Lisabonas līguma radītajām izmaiņām: <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-12/cp090104lv.pdf>.